

Az MTA doktorai: Ablonczy Balázs a magyar-francia kapcsolatokról

13.4.2026 - | Magyar Tudományos Akadémia

A két világháború közötti magyar-francia kapcsolatokat sokszor nyíltan ellenséges viszonyként írják le, amit mindvégig meghatározott a trianoni békeszerződés. Ablonczy Balázs, az ELTE Művelődéstörténeti Tanszék egyetemi docense MTA-doktori értekezésében azonban bemutatta, hogy e kapcsolat ennél jóval sokrétűbb volt. A hivatalos szint alatt élénk kulturális és gazdasági kapcsolatok alakultak ki a két ország között, és a Magyarországgal szimpatizáló francia véleményformálókából álló hálózat kiépítésére irányuló igyekezetek is értek el sikereket.

Ablonczy Balázs 25 éven keresztül foglalkozott a két világháború közötti időszak magyar-francia kapcsolatainak történetével. 2016 és 2021 között Lendület-kutatócsoportot vezetett, amely a trianoni békeszerződést kutatta, de vizsgálta Észak-Erdély visszacsatolását, írt életrajzot Teleki Pálról, és vizsgálta a magyar turanizmus történetét is.

MTA-doktori értekezésében a második világháború előtti magyar-francia kapcsolatoknak egy kevésbé ismert oldalát igyekezett bemutatni.

Aszimmetrikus kapcsolat

„A célom az volt, hogy ne csak azt mutassam be, milyen diplomáciai tárgyalások folytak a két ország között, hanem hogy

a lehető legszélesebben értelmezzük e viszonyrendszert

– mondja Ablonczy Balázs. – Ebbe beletartozik az egymásról kölcsönösen kialakult kép, például hogy az 1937-es párizsi világkiállításon Magyarország hogyan szerepelt, vagy akár az, milyen képet festettek a francia idegenlégióról szóló magyar regények Franciaországról.”

Franciaország fontos kivándorlási célország volt sok magyar számára a két világháború között, így jelentős magyar diaszpóra alakult ki Franciaországban. E közösség tagjai is fontos szerepet játszottak a két ország közötti kapcsolatok alakításában. A kapcsolat természetesen aszimmetrikus volt a korban, hiszen Franciaország hatalmas gyarmatbirodalommal rendelkező, az I. világháborúban győztes nagyhatalom volt, amely talán sohasem játszott olyan fontos szerepet a közép-európai politikában, mint abban az időben. Az egyértelmű, hogy a jóval kisebb területű, kisebb lakosságú és az I. világháborúban vesztes Magyarország számára miért volt fontos a francia kapcsolat, de a történész disszertációjában azt is bemutatja, hogy Franciaország mit várt el e kapcsolatokról. Magyarország a francia dominanciájú kisantant országaitól körülvéve helyezkedett el, így Franciaország számára nagy geopolitikai jelentőséggel bírt.

A két ország közötti kapcsolatok az élet minden területére kiterjednek. A magyar politika számára fontos volt, hogy a francia politikusok és a közvélemény pozitívan vagy legalábbis semleges viszonyuljon a magyar területi revíziós törekvésekhez, miközben élénk kulturális és gazdasági kapcsolatok alakultak ki a két ország között. „Kedvenc példám, hogy a korábban Csehszlovákiából kivándorolt, majd a burgundiai szőlészetekben dolgozó magyarok a II. világháború előtt hazatérve az Ipoly mentén francia mintára honosították meg a kordonos szőlőművelést, amiből még a háború utáni tévesztés időszakában is profitáltak. A tudástranszfer e példái is hatottak a két nép

egymásról kialakult képére” – folytatja Ablonczy Balázs.

„Zavaró tényező”

Franciaország magyar megítélésére meglehetősen negatívan hatott az ország trianoni békeszerződésben játszott szerepe. Így Franciaország a történész szerint is többé-kevésbé ellenséges nagyhatalomnak számított Magyarország számára, hiszen ő volt a közép-európai békerendszer legfőbb motorja, és az új rendben leginkább érdekelt hatalom. Számos közép-európai állam hadseregét francia tábornokok irányították, a román államháztartást francia pénzügyi misszió szanálta az 1920-as években, francia szerzetesrendek végeztek oktatási tevékenységet francia kormányzati támogatással. A térség számos országában (rövid ideig még Magyarországon is) jelent meg francia nyelvű napilap.

„Magyarország e viszonyrendszerben zavaró tényező Franciaország számára, ennek ellenére

a két ország viszonya korántsem egyenes vonalú, hanem legalábbis hullámzó

– vélekedik a kutató. – Ez pontosan követhető a gazdasági kapcsolatok alakulásán is. Amikor Franciaországnak érdekében áll Magyarországot bevonni valamilyen regionális rendezési tervbe, akkor hirtelen megnyílik a francia piac a magyar termékek számára, és jelentősen megnő a Franciaországba irányuló magyar export. Időszakosan a magyar kormány részéről is felmerült ezzel párhuzamosan, hogy Franciaország trianoni békeszerződésben játszott szerepe dacára szorosabbra kellene fűzni a kapcsolatokat.”

Franciaország egyúttal csatatérállam is volt, ahol a magyar diplomáciának és propagandának meg kellett küzdenie a térség más országai által kifejtett diplomáciával és propagandával. Ezért a magyar diplomácia többé-kevésbé sikeresen igyekezett a magyar revíziót támogató politikai hálózatot kiépíteni Franciaországban politikusokból, újságírókból, közéleti szereplőkből.

A két fél a kapcsolatok alakításában számos eszközt bevetett a korrupciótól a francia művészek magyarországi meghívásáig.

Rekeszszámra ajándékoztak francia véleményformálóknak tokaji borokat, egy francia képviselő felesége vámmentesen hozhatott be selymet Magyarországra. Ha a francia meghívott vendég egy magyar fogadáson mondott valami erőset a trianoni békeszerződésről, arra a környező országok sajtója rögtön reagált, amire az illető vagy elcsendesedett, vagy beleállt a dologba, és felvállalta a véleményét.

„A magyar-francia viszony hivatalos szinten valóban nem volt jónak mondható a két világháború között. De a két ország kapcsolata sokkal összetettebb volt ennél. A francia politika a harmincas évek végére gyakorlatilag belenyugodott a magyar területi revízióba. Így azt mondhatjuk, hogy a francia társadalomban kifejtett magyar hálózatépítési politika végső soron sikeres volt” – mondja Ablonczy Balázs.

A Magyar Tudományos Akadémia doktori

Ablonczy Balázs 2025-ben nyerte el az MTA doktora címet.

A Magyar Tudományos Akadémia – az 1994. évi XL. törvényben meghatározott közfeladatai között – tudományos minősítési rendszert működtet, amelynek keretében a Magyar Tudományos Akadémia doktora, valamint a Magyar Tudományos Akadémia levelező és rendes tagja címet adományoz. Az

MTA doktora címre 1995 óta lehet pályázni, a korábbi tudományos minősítési rendszerben megszerzett „tudomány doktora” fokozat egyenértékű az MTA doktora címmel.

Az Akadémia Alapszabálya szerint az MTA doktora címet az Akadémia annak ítélheti oda, aki tudományos fokozattal rendelkezik, az általa művelt tudományterületen a tudományos fokozat megszerzése óta is eredeti tudományos eredményekkel gyarapította, tudományterületének mértékadó hazai és nemzetközi tudományos körei előtt ismert és elismert, kiemelkedő tudományos kutatói munkásságot fejt ki, tudományos eredményeit doktori műben foglalja össze.

Az MTA doktora címet egy komplex, átfogó, széles tudományos alapokon nyugvó tudományminősítési rendszerben nyerhetik el a doktori értékezésüket benyújtó kutatók. Egy-egy jelölt esetén körülbelül 100 szakember mond véleményt a pályázó tudományos teljesítményéről és doktori dolgozatáról.

Az MTA új doktoraival együtt a címmel, valamint a korábbi, tudomány doktora fokozattal rendelkező kutatók száma jelenleg több, mint 2580, közülük mintegy 450 nő.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjait az MTA doktorai közül választják. Az Akadémia levelező tagjává az a magyar állampolgár választható meg, aki az MTA doktora címmel vagy azzal egyenértékűnek minősített tudományos fokozattal rendelkezik, és aki tudományát elismerten és különösen magas színvonalon, alkotó módon műveli.

További információk az MTA Doktori Tanácsa oldalán olvashatók.

A témához kapcsolódó cikkeink

[Az MTA doktorai: Rigó Adrien az életminőséget befolyásoló tényezőkről](#)

Az orvostudományi és a társadalomtudományi kutatások jelentős része az életminőség javítását tűzi ki célul. Ez indokolt is, hiszen a kutatások szerint az életminőség meghatározó szereppel bír az élet megannyi aspektusában. Pedig egyáltalán nem egyszerű meghatározni a fogalmat – a megközelítésében jelentős különbségek vannak az egyes tudományterületeken a kutatók között is. Rigó Adrien, az MTA doktora, az ELTE Személyiség- és Egészségpszichológia Tanszék vezetője főként az egészség életminőségre gyakorolt hatását vizsgálja, a kutatásai feltárják e fogalom orvosi és pszichoszociális dimenzióit.

[Az MTA doktorai: Fülemile Ágnes az egyik legrepresentatívabb néprajzi tájról, Kalotaszegről](#)

Kalotaszeg talán az összes magyar néprajzi táj legnagyobb „sikertörténete” – érvel Fülemile Ágnes, az MTA doktora, az ELTE Humán Tudományok Kutatóközpontja Néprajztudományi Kutatóintézet osztályvezetője, aki már az 1980-as években – akkor még néptáncosként – is rendszeresen járta Erdély e térségét. Vizsgálatai során feltárta, hol húzódnak valójában a régió határai, milyen kritériumai alakultak ki az emberek helyi identitástudatának, és hogyan változott Kalotaszeg társadalma a rá irányuló jelentős külső figyelem hatására.

[Az MTA doktorai: Fülöp Livia az Alzheimer-kór kutatásáról](#)

A neurodegeneratív betegségek, azon belül is az Alzheimer-kór világszerte a legkutatottabb kórok

közé tartoznak. Ennek oka, hogy miközben a nyugati népesség átlagos életkorának emelkedésével egyre növekszik a betegség gyakorisága, továbbra sem létezik ellene hatékony terápia. Fülöp Livia, a Szegedi Tudományegyetem Orvosi Vegytani Intézetének docense, az MTA doktora már évtizedek óta az Alzheimer-kór különböző terápiás megközelítéseit vizsgálja: kutatja a kóros fehérjelerakódásokat, a neurogenézist és az idegrendszeri gyulladásokat is. Eddigi eredményei ismertetésével folytatjuk az MTA új doktorait bemutató sorozatunkat.

Az MTA doktorai: Halász Júlia a csonthéjas gyümölcsök termékenyülési kapcsolatairól

A csonthéjas gyümölcsök termesztése nagy jelentőséggel bír a magyar mezőgazdaságban és a világ élelmiszer-termelésében egyaránt. Ezért elsőrendű fontosságú, hogy minél jobban megértsük a megtermékenyülésük mechanizmusait, illetve a folyamatra ható környezeti és genetikai tényezőket. Ezt kutatja Halász Júlia egyetemi tanár, az MTA doktora, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Genetika és Biotechnológia Intézet Növénybiotechnológia Tanszék Kertészeti Növénygenetika Csoportjának tagja és munkatársai.

Az MTA doktorai: Varga Orsolya a betegségek társadalmi terheiről

A betegségek hatalmas terhet rónak a társadalomra. Ahhoz, hogy e terhet csökkenthessük, pontosan meg kell ismerünk, hogy milyen éltmódbeli, szociális, sőt jogszabályi tényezők hatnak rá. Varga Orsolya, az MTA doktora, a Debreceni Egyetem Népegészség- és Járványtani Intézet docense e kérdéseket kutatja többféle krónikus, nem fertőző betegség, például a cukorbetegség és a fogszuvasodás kapcsán. Munkássága során az egészségtudomány és a társadalmi környezet számos aspektusát vizsgálta, így például kutatta az állatkísérletekkel kapcsolatos európai uniós jogszabályok hatásait is.

Az MTA doktorai: Gyulavári Tamás a nem klasszikus munkaviszonyban dolgozó önfoglalkoztatók munkajogi kérdéseiről

Az utóbbi évtizedekben egyre többen dolgoznak a hagyományos munkaviszony keretein kívül, például alkalmi, behívott vagy platformmunkásként. Ők többségükben kényszervállalkozók, akik talán ideig-óráig jobban járnak az alacsonyabb költségek miatt, de számos munkavállalói jogtól elesnek. Gyulavári Tamás egyetemi tanár, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Munkajogi Tanszékének vezetője, az MTA doktora ezen önfoglalkoztató munkavállalókat kutatja immár húsz éve. Véleménye szerint, ahogy egyre többen lesznek, úgy növekednek majd a velük kapcsolatos társadalmi problémák, ezért rendezni kell a munkajogi védelmüket.

Az MTA doktorai: Csapó Edit a nemesfémalapú nanoszerkezetekről

A nemesfémalapú nanoszerkezetek és a biokolloidok forradalmasíthatják az orvostudomány több

ágát is. Például molekuláris szenzorokat és a gyógyszerhatóanyagok pontos célba juttatását biztosító segédmolekulákat fejleszthetünk belőlük. Ilyen nanoszerkezetek fejlesztése a célja Csapó Editnek, a Szegedi Tudományegyetem Fizikai Kémiai és Anyagtudományi Tanszék habilitált egyetemi docensének és az MTA-SZTE Lendület Nemesfém Nanoszerkezetek Kutatócsoport vezetőjének, aki tavaly védte meg MTA-doktori disszertációját, jelenleg pedig a Lendület Program által támogatott kutatásokat végez.

Az MTA doktorai: Derekas Aliz a pulzáló csillagokról

Derekas Aliz, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Gothard Asztrofizikai Observatórium és Multidiszciplináris Kutatóközpont tudományos főmunkatársa, az MTA doktora munkatársaival világraszóló eredményt ért el, amikor felfedezte az egyik legelső ismertté vált fedési hármass csillagrendszert (vagyis három, egymás körül keringő, időnként fedésbe kerülő csillagot). A kutató a csillagászat két nagy területét egyesíti munkájában, hogy minél többet megtudhasson a pulzáló csillagok természetéről.

Az MTA doktorai: Bóna Judit a beszéd folytonossági zavarokról

A beszéd folyamatossága árulkodik az agyunkban zajló beszédtervezési folyamatokról, ezért érdemes kutatni a különböző csoportok beszédében fellelhető különbségeket – érvel Bóna Judit beszédkutató, egyetemi tanár, az MTA doktora. Az ELTE BTK dékánhelyettese, az ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet igazgatója munkássága során vizsgálta a gyerekek és a különféle neurodegeneratív betegségekben szenvedők beszédének folytonosságát és a beszédükben fellelhető megakadások sajátosságait is.

Az MTA doktorai: Tuba Róbert a műanyagok kémiai újrahasznosításáról

A műanyagok kémiai újrahasznosítása a jelen egyik legsürgetőbbben megoldandó környezetvédelmi feladata. Felmérhetetlen jelentőségűek azok az eljárások, amelyek a kevert és szennyezett műanyag hulladékot is alkotóelemeire tudják bontani, hogy belőlük újra teljes értékű termékeket lehessen gyártani. Tuba Róbert, az MTA doktora, a Természettudományi Kutatóközpont Anyag- és Környezetkémiai Intézet Zöldkémia Kutatócsoportjának vezetője erre képes katalizátorkomplexeket fejleszt.

Az MTA doktorai: Békési József a közlekedési problémák megoldását is segítő operációkutatásról

A gyártás, a közlekedés és a szállítmányozás sem képzelhető el optimalizálás nélkül, hiszen össze kell hangolni a rendszerek elemeinek működését a költségek csökkentése, a végrehajtáshoz szükséges idő és erőforrások minimalizálása, illetve a megrendelői igények kielégítése érdekében. Az optimalizálási problémák megoldása pedig lehetetlen a matematika és a számítástudomány határán álló operációkutatás nélkül. Ezzel foglalkozik Békési József, az MTA doktora, a Szegedi Tudományegyetem Számítógépes Algoritmusok és Mesterséges Intelligencia Tanszékének főiskolai

tanára, aki idén márciusban nyerte el a Magyar Tudományos Akadémia doktora címet.

Az MTA doktorai: Géra Eleonóra Buda múltjáról

Buda a város törököktől való visszafoglalásakor teljesen elnéptelenedett, az épületek romba dőltek. A semmiből kellett tehát újjáépíteni a várost és lakosságát. Géra Eleonóra várostörténész, az ELTE Művelődéstörténeti Tanszékének egyetemi docense, az MTA doktora Buda kora újkori történetét kutatja. Interjünkban elmondta, hogy a társadalom rendkívüli sokszínűsége teszi igazán érdekessé a várost. Buda lakosai több párhuzamos joghatóság alá tartozhattak, így eltérők voltak a jogaik, az érdekeik és a lehetőségeik is.

Az MTA doktorai: Csoknyai Tamás a magyar épületek energiahatékonyságáról

Amikor Csoknyai Tamás, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Épületgépészeti és Gépészeti Eljárástechnika Tanszék vezetője, az MTA doktora elkezdte a lakóépületek energiaszükségletét kutatni, még nem voltak hozzáférhető adatok a magyarországi helyzetről. Ezért kutatómunkájának első szakaszában az egyik legfontosabb eredménye a minden tekintetben reprezentatív adatbázis létrehozása volt. Ennek segítségével már nemzeti stratégiát lehetett alkotni, illetve összehasonlító vizsgálatokat lehetett végezni, amelyekből kiderült, hogy a magyar épületek energiahatékonysága jelentősen elmarad a visegrádi országok szintjétől, ezen pedig főként a hőszigeteléssel lehet változtatni.

Az MTA doktorai: Bhattoa Harjit Pal a D-vitamin élettani jelentőségéről

A D-vitaminnak a legkülönbözőbb biológiai folyamatokban játszott szerepe a vitaminokkal kapcsolatos kutatások talán legnépszerűbb területének számít napjainkban. Bhattoa Harjit Pal, a Debreceni Egyetem Laboratóriumi Medicina Intézet egyetemi docense, az MTA doktora már negyedszázada vizsgálja a D-vitamin csontrendszerre gyakorolt hatását (és így szerepét a csonttrituráció kialakulásában), de ugyanígy kutatja munkatársaival a vitamin általános élettani és betegségekben játszott szerepét.

Az MTA doktorai: Tóvári József a daganatok áttétképzésének kutatásáról

A daganatos megbetegedések eredményes gyógyítása érdekében nemcsak az elsődleges tumor növekedését lehet gátolni, hanem elméletben az áttétképződés is megakadályozható vagy legalábbis lassítható. Tóvári József, az MTA doktora, az Országos Onkológiai Intézet Onkológiai Kutató Központ Kísérletes Farmakológiai Osztály vezetője kutatásainak fókuszában a daganatáttét-képződés molekuláris mechanizmusai állnak, az eredményei pedig egy napon talán elvezetnek a túlélési esélyeket drasztikusan csökkentő áttétek kialakulásának hatékony gátlásához.

Az MTA doktorai: Kovács László a kiberhadviselésről

Kovács László dandártábornok, a Nemzeti Közszerológati Egyetem Elektronikai Hadviselés Tanszék egyetemi tanára A kiberbiztonság stratégiai megközelítése című értekezésével nyerte el az MTA doktora címet. Fő kutatási területe a kiberhadviselést meghatározó nemzeti stratégiák összehasonlítása, és az időtálló nemzeti stratégia kidolgozása, amely lehetővé teszi, hogy a szélvészgyorsan fejlődő információtechnológia, a mesterséges intelligencia és a kvantum-számítástechnika korában is lépést tudjunk tartani a komputerrendszereket fenyegető ellenséges támadásokkal szemben. Az MTA doktorairól szoló sorozatunkban a címet a legkülönbözőbb tudományterületeken elért eredményeikkel elnyerő kutatókat mutatunk be.

https://mta.hu/mta_hirei/az-mta-doktorai-ablonczy-114722